

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

Ποίησις. --- Μοῦσα Δηλάζουσα ἤτοι ποιήματα
ὑπὸ Ἰωάννου Δ. Καρατσούτσα. Ἐν Ἐρμουπό-
λει, ἐκ τῆς τυπογραφίας Γ. Πολυμέρη, 1840.

Αἱ τύχαι τῆς ποιήσεως ἐχρημάτισαν διάφοροι κατὰ τὰ
διάφορα ἔθνη· ἄλλοῦ μὲν ἴδομεν αὐτὴν κυλινδουμένην ἐπὶ
πολὺν χρόνον εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῆς μιμήσεως ξέ-
νων ἀριστουργημάτων, πρὶν ἢ ἔλθῃ τοῦ πρωτοτύπου αὐ-
τῆς τοκετοῦ ἢ ὄρα· ἄλλοῦ δὲ ἐξ ἐναντίας, καὶ πολλά-
κις ἐν μέσῳ αἰῶνων ἀπωτάτων τῆς ἀκμῆς τοῦ πολιτισμοῦ,
οἱ ἄνθρωποι εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐθάμβησαν διὰ τῆς ἀνα-
τολῆς περιαιγῶν ἡλίῳ τῶν ὁποίων ἢ δύσιν θέλ' εἰσ-
θαι σύγχρονος μὲ τῆς ἀνθρωπότητος τὴν δύσιν. Ἔτιν'
ἄρα θέλει ἀκολουθήσει πορείαν ἢ ποιήσις παρ' ἡμῖν; Ἐὰν
κρίνωμεν ἐκ τῶν ἄχρι τῆς ὥρας ταύτης πλειζῶν ἀοιδῶν μας,
πολὺ φοβούμεθα ὅτι τὴν πρώτην ἄλλ' ὁ ἀπὸ τῆς ἀναγεν-
νήσεως ἡμῶν χρόνος στενὸς εἰσέτι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν
προσερχομένων εἰς τὸν Παρνασσὸν οὐκ ὀλίγος καὶ ἡ ἡλικία
αὐτῶν νέα, ὥστε πιθανὸν μεταξὺ τῶν πολλῶν νὰ φθάσῃ
καὶ τις μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτοῦ διὰ νὰ κοσμήσῃ ἐκεῖθεν
τὸ ἔνδοξον τῆς νέας Ἑλλάδος μέτωπον καὶ μὲ τῆς ποιή-
σεως τὸν στέφανον.

"Ὅσα ἄχρι τοῦδε ἡ Ἑλληνικὴ μοῦσα παρήγαγε, δὲν
εἶναι βεβαίως οὐδὲ μελέτης οὐδὲ εὐγνωμοσύνης ἀνάξια.
Αὐτὰ μορφώνουσι τὴν γλῶσσαν, αὐτὰ τονίζουσι τὸν ῥυθμὸν,
αὐτὰ δοκιμάζουσι τὰ μέτρα, αὐτὰ, ἐνὶ λόγῳ, παρασκευάζουσι
τὴν ὕλην εἰς τὴν ὁποίαν ὁ μέλλων Προμηθεὺς θέλει ἐμ-
φυσῆσει ζωὴν καὶ αἰωνιότητα.

Περὶ τὴν τοιαύτην ὅμως παρασκευὴν ἢ πρόοδος εἶναι ἤδη
ικανή. Εἶπομεν καὶ ἄλλοτε ὅτι εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Σούτσους,
εἰς τὸν Ἄλ. Ρ. Ραγκαβῆ καὶ τινὰς ἄλλους χρεωστεῖται

πολὺ κατὰ τοῦτο, καὶ ἀπόδειξις νέα ὁ ἀνὰ χεῖρας ποιητής. Ἐνῶ ἐκεῖνοι ἠγωνίσθησαν χρόνους πολλοὺς διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν κομψὸν τύπον τὸν ὁποῖον ὅλοι τοσεῦτον ἀγαπῶμεν καὶ ἀρέσκομεν, αὐτὸς, ὠφελούμενος ἀπὸ ἐκείνων τούτους κόπους, ἐμφανίζεται εὐθύς μὲ φωνῆν ἐμμελῆ καὶ μὲ ὄργανον εὐρυθμον. Καὶ τρώντι, ὅ,τι μάλιστα διακρίνει τὴν μικρὰν ταύτην συλλογὴν εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς γλώσσης, καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ μέτρου, καὶ ἡ πολυτέλεια τῆς ὁμοιοκαταληξίας. Φαίνεται ὅτι ὁ γράψας ἐσπούδασε τὸν ἀρχαῖον θησαυρὸν καὶ ὅτι ἐπροικίσθη ἀπὸ τὴν φύσιν μὲ ἀκοὴν λεπτήν καὶ φιλόμουσον· ἀλλὰ ταῦτα ἀρκοῦσι;

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ παρασκευὴ τῆς ὕλης ταύτης ἔχει τὴν ἀξίαν της· ἀλλ' ἐπροσθέσαμεν καὶ τοῦτο ὅτι ὁ ποιητής μας ἀναδεικνύει τὴν τοιαύτην προετοιμασίαν φθάσασαν εἰς τὸν ὄρον της. Ὅ,τι ἀπαιτεῖται ἤδη εἶναι νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τὴν ὕλην ταύτην, νὰ οἰκοδομήσωμεν. Ἀρκετὰ ἐμιμήθημεν, ἀρκετὰ ἀντεγράψαμεν, καιρὸς τώρα νὰ ποιήσωμεν.

Ὁ Κ. Καρατσούτσας παρέχει πρὸς τοῦτο χρῆσας ἐλπίδας, δὲν διζάζομεν νὰ τὸ εἴπωμεν. Πρὸς τὴν μαγεῖαν τῆς εὐρυθμίας, πλουτῶν καὶ φαντασίας καὶ εὐαισθησίας, ἔχει ὅλα τοῦ ποιητοῦ τὰ προσόντα, διότι τί ἄλλο ἢ ποιήσεις εἰμὴ ὁ βίος ὁ ἀνθρώπινος καὶ ὁ περὶ αὐτὸν κόσμος, θεωρούμενοι διὰ τοῦ πρίσματος τῆς φαντασίας καὶ τῆς εὐαισθησίας. Ἐχει λοιπὸν ὁ ποιητής μας τὰ προσόντα, καὶ διὰ νὰ γίνῃ πατήρ ἔργου δυναμένου αὐτὸν μὲν νὰ τιμήσῃ, νὰ εὐφράνῃ δὲ τὴν πατρίδα, δὲν τῷ λείπεται εἰμὴ ἡ κατάλληλος τῶν προσόντων τούτων χρῆσις. Ψάλλει λ. χ. τὴν ἀπολεσθεῖσαν τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, καὶ τὸν αἰφνίδιον χειμῶνα καὶ τὴν θερινὴν νύκτα καὶ τὰ κιθαρωδοῦν κοράσιον καὶ τὴν καλλονὴν καὶ τὸ φθινόπωρον κτλ. ἀλλὰ τίς δὲν ἔψαλλεν ἤδη ταῦτα πάντα; Καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ῥηθῶσι νέα περὶ αὐτῶν πράγματα; Καὶ εἴμπορεῖ νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα ἢ τοιαύτη ποιήσεις;

Ὅχι βέβαια· ἡ ἀληθὴς ποιήσις μας, ἡ ποιήσις ἐκείνη

ἣτις ἔχει τὴν ἀξίωσιν τοῦ νὰ θερμάνῃ καὶ τῶν ἀπογόνων μας τὰς καρδίας, πρέπει νὰ λάβῃ ἄλλην διεύθυνσιν· πρέπει νὰ ψάλλῃ ὅ,τι οὐδεὶς εἰσέτι ἔψαλλεν, πρέπει νὰ χύσῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς φαντασίας καὶ καρδίας τῆς εἰς ἀντικείμενα τὰ ὅποια εἶναι ἰδιοκτησία μας, τὰ ὅποια χεὶρ ἄλλη δὲν ἤγγισε . . ἀνάγκη ἄρα νὰ ἐξηγηθῶμεν πλειότερον; . . . Πρέπει λοιπὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τὸν ὁποῖον ἡ ἐπανάστασις ἤγειρε καὶ ἐκεῖ, ῥυθμίζουσα τὴν φωνήν τῆς πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν εὐκλειαν τοῦ ἀντικειμένου, νὰ ὑμνήσῃ τὰ κατορθώματα ἐκείνα τῶν ὁποίων ἀντάξια ματαίως ζητοῦμεν εἰς τοὺς αἰῶνας. Τοιαῦτα εἶναι τὰ πρωτότυπα ἀντικείμενα περὶ τὰ ὅποια ἡ ποίησις μας ὀφείλει νὰ ἀσχοληθῇ· μακάριος ἐκείνος ὅστις τὰ κατανοήσῃ, τὸ ὄνομά του θέλει γίνεαι ἔνδοξον ὅσον τὸ κλέος τὸ ὁποῖον θέλει ὑμνήσῃ, καὶ δὲν θέλει ὑπάρξει καλύβη ἑλληνικὴ, οὐδὲ ὄρος ἑλληνικὸν, οὐδὲ κοιλὰς ἑλληνικὴ, οὐδὲ θάλασσα διασχιζομένη ἀπὸ ἑλλάδος πλοῖα, ὅπου νὰ μὴ ἀντηχῇ τὸ ὄνομά του! . .

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἀντικειμένου· προσθετέον δὲ καὶ ὀλίγα τινα περὶ τῶν καθ' ἕκαστα. Ὁ Κ. Καρατσούτσας πολλάκις εὐτυχῆς, ἐνίοτε χωλαίνει περὶ τὰς παραβολὰς· οὕτω λ. χ. δὲν πισειύομεν νὰ θεωρηθῇ εὐτυχῆς ἡ παραβολὴ τῶν δακρύων τῆς ψυχῆς μὲ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐκρέου ἀπὸ τοῦ πιεζομένου σπόγγου (σελ. 84)· δὲν ἠξεύρομεν πρὸς τούτοις ἀν ἦναι δίκαιον νὰ παραβληθῇ ὁ Ἕλλην ὁ καταστρέψας ὀλόκληρα ἐχθρικὰ τάγματα μὲ γύπα διασπαράττοντα τὴν σῦρκα αὐτῶν μὲ τοὺς ὄνυχας (σελ. 68). Ἡδυνάμεθα νὰ κάμωμεν καὶ ἄλλας τινὰς τοιαύτας παραθέσεις· καὶ πρὸς τούτοις νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὸ μέτρον τοῦ νέου ποιητοῦ μας εἶναι ὅπως οὖν μονότονον, διότι ὅλα τῆς προκειμένης συλλογῆς τὰ τεμάχια (ἐξαιρουμένων τῶν μελαγχολικῶν σιγμῶν καὶ τῆς χειμερινῆς νυκτὸς) εἶναι μὲ τὸ αὐτὸ γεγραμμένα μέτρον, ἐνῶ ὁ Κύριος Ἀλέξανδρος Ῥαγκαβῆς ἰκανῶς ἀπέδειξεν ὅτι ἡ γλῶσσά μας εἶναι

ἐπιδεκτικὴ τῆς μεγαλητέρας ποικιλίας τοῦ ῥυθμοῦ· ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἀφαιροῦσι βεβαίως τὴν ὁποῖαν ἡ συλλογὴ αὕτη ἔχει ἀξίαν καὶ τὰς πολλὰς ἐλπίδας ὅσας δίδει ὁ Κ. Καρατσούτσας τὸν ὁποῖον περιμένομεν εἰς ἄλλο μεγάλη-τερον καὶ εὐκλεέστερον ζάδιον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Διόρθωσις τῶν κυριωτέρων τυπογραφικῶν παροραμάτων,
τὰ ὁποῖα παρεισέδυσαν εἰς τὸν ἐπιτάφιον λόγον
εἰς Ὅδοφρέδον Μύλλερρον.

- Σελ. 332** στ. 1 ἀνήγγειλλεν, γράφε ἀνήγγελλεν.
αὐτόθι φιλόλογος, γράφε φιλόλογος.
στ. 6 γενῆ, γράφε γένη.
στ. 11 ὀνύχων, γράφε ὀνύχων.
στ. 19 ἀποχωροῦτα, γρ. ἀποχωροῦντα.
στ. 22 ἀποδείξη, γρ. ὑποδείξη.
στ. 24 μετὰ τὸ περιήγησίν του, πρόσθες φεῦ!
στ. 29 ἐπανασκάμποντα, γρ. ἐπανασκάμπτοντα.
- Σελ. 333.** στ. 3 ἔλκει, γρ. ἔλκει.
στ. 19 παριστάνων, γρ. παριστάνοντα.
- Σελ. 334** στ. 5 ὅσον, γρ. ὅσος.
- Σελ. 335** στ. 1 Γερμανεῖαν, γρ. Γερμανίαν.
στ. 15 ἄρχισε, γρ. ἤρχισε.
στ. 21 - 22 κατὰ τὸ ἔαρ, γρ. κατὰ τὸ παρελθὸν ἔαρ.
στ. 23 μετὰ τὸ συνθιασώτην πρόσθες ἡμῶν.
στ. 24 τῆς πατρίδος, γρ. πατρίδος μας.
- Σελ. 336** στ. 11 θρηνήσει, γρ. θρηνήση.
στ. 12 ζημία, γρ. ζημίαν.
στ. 14 τῶν πνευμάτων σου γρ. τὸ πνεῦμά σου.

(Σημ. τοῦ Τυπογρ.) Τὰ ἀνωτέρω τυπογραφικὰ παροράματα δὲν εἶναι βεβαίως τὰ μόνα εἰς τὸν παρόντα τόμον παρεισφρήσαντα· ἀλλ' ἐπειδὴ ὄλων ἡ σημείωσις ἤθελε δυστυχῶς ἀποβῆ σχοινοτενῆς καὶ ἴσως ὀλίγον χρήσιμος, περιοριζόμεθα νὰ ζητήσωμεν συγγνώμην διὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ὑποσχόμενοι τοῦ λοιποῦ πλείονα ἀκρίβειαν.